

au fost răstălmăcite; e destul să amintim interpretarea săracă și ușor vulgară a Constanței (Coca Enescu), accentele false date dramatismului de G. Buznea (Călăul) sau Dorin Moga (fratele călăului). În acest fel, s-a „reușit” ca spectacolul să fie o umbră a frumoaselor amintiri, o umbră proiectată uneori pe decorurile lui Mircea Marosin (inegale însă, alăturând platitudini și locuri banale cu scintieri de paletă, ca în salonul regal), în accentele muzicii lui N. Valeriu. De altfel, muzica se arată a fi în spectacole un accesoriu tot mai indispensabil. (La

Teatrul Armatei însă, în timpul antractelor cu muzică, publicul își ocupă locurile, astfel că acordurile nu pot fi deslușite.)

Spectacolul Teatrului Armatei obosește nu numai prin faptul că durează mai multe ore, ci și prin efortul la care obligă pe spectator de a reconstitui eroii lui Dumas dincolo de cei de pe scenă. Regizorul M. Jora ne-a oferit un spectacol lipsit, în parte, tocmai de aceea ce ar fi trebuit să ne dea mai din plin: poezia amintirilor.

Al. P.

## Molière și Scribe la Teatrul din Pitești

Este, desigur, un merit și un act de curaj al Teatrului din Pitești de a fi înscris în repertoriul său *Școala nevestelor*, prima capodoperă a lui Molière și una din piesele cele mai complexe, cele mai dificile ale marelui clasic francez. Spun *Școala nevestelor* și nu *Școala femeilor* (așa cum o indică programul și afișul spectacolului), pentru că această comedie, scrisă în 1662, era urmarea *Școlii bărbatilor* din 1661, amândouă piesele având drept problemă educația femeii în vederea căsniciei. Școala femeilor măritate, a nevestelor, aduce lumini noi în chestiunea atit de viu dezbătută în „secolul clasic”: educația femeilor și idealul conjugal. Arnolphe, eroul lui Molière, alias dl. de La Souche, e tipul burghezului înstărit și retrograd, care mai practică „metodele” pedagogice tradiționale. Vederile lui despre căsătorie sînt pur utilitare și egoiste. Nevasta nu e egală bărbatului, e doar un obiect care se cumpără și se vinde. Pe tărăncuța Agnès, Arnolphe a crescut-o la mănăstire, a îndobitocit-o bine pentru a se putea căsători cu ea și a fi fericit lingă o soție neștiutoare, supusă și naivă. Dar în ciuda programului educativ al lui Arnolphe, lucrurile se întîmplă tocmai pe dos. E de ajuns ca primul tinăr chipeș să-i facă curte, ca Agnès să se trezească la o viață afectivă adevărată, pentru ca să-l prefere pe junele Horațiu, ursuzului tutore. Căsătoria cu ce-a sila, căsătoria-tranzacție, fundată pe interese meschine, egoiste, e înfrîntă de dragostea celor doi tineri, de acel sentiment firesc de iubire, cheazășie a oricărei adevărate căsnicii.

Pentru a fi voit să siluiască legile firii, Arnolphe e ridicol și înfrînt. Umanismul lui Molière transpare cu claritate în acea apologie a căsătoriei fundate pe sentimente reale, iar nu pe interese materiale. Bunul simț al marelui clasic indică o cale justă pentru desăvîrșirea personalității femeii: nici

incultă ca Agnès, nici mironosită prețioasă și savantă ca Philaminte sau Célimène.

În concepția regizorală a lui C. Dinischiotu, fondul ideologic al comediei este adeseori estompat, tratarea rămînd cu totul superficială. Arnolphe (Iulian Bradu) ne-a apărut ca un bătrîn gelos și îngust la minte, care se lamentează și turbează văzîndu-și planurile dejucate. Personajul a fost conceput pe linia vechiului „Pantalone” italianesc, sau, dacă vreți, pe linia unui Bartolo atrabilar. Latura umană a bărbatului de 42 de ani care e Arnolphe a scăpat cu totul regiei. Arnolphe e ridicol pentru că vrea imposibilul: s-o facă pe Agnès să-l prefere pe el lui Horațiu. Cu toată pretenția lui absurdă, holteful acesta tomatic iubește cu adevărat, suferă, e chinuit de gelozie, imploră, se revoltă, ba chiar se umilește în fața unei fetișcane de 16 ani... Chinul intern al lui Arnolphe nu a reieșit din jocul lui Iulian Bradu, căruia i-a scăpat acest aspect esențial al caracterului molièresc. Nu e vorba aici de a-l interpreta pe Arnolphe la modul tragic, ci la modul uman. Complexitatea personajului — subliniată de atîtea ori de critica literară — s-a irosit, din nefericire, în spectacolul dat de Teatrul din Pitești.

O interpretare trunchiată a suferit rolul lui Agnès. Ochiadele și apaturele destul de nefirește ale Agnèsei, în jocul Getei Iancu Negreanu, au răpit personajului puritatea pe care acesta o are la Molère. Agnès nu este o *falsă ingenuă*, ci o ingenuă care evoluează de la supușenia unei tărăncuțe naive la curajul unei fete îndrăgostite. Există în Agnès o doză de cruzime inconștientă, acea cruzime a tinereții față de tot ce încearcă să-i stăvilească avîntul, — o cruzime amestecată cu multă ingenuitate. Agnès spune tot ce simte, cu o francheță care dezarmează. Arnolphe o iubește și o urăște tocmai pentru această dualitate a firii ei. Candoarea Agnèsei, drumul de la naivitate la luciditate — emanciparea ei treptată corespunzînd cu formarea unei conștiințe de sine —

nu au reușit de loc din jocul Getei Iancu Negreanu, care s-a mulțumit să exteriorizeze teama sau bucuria fetei, cu unele accente vulgare.

S-ar mai putea obiecta de asemenea faptul că Alain (C. Nădejde) și Georgette (Telly Barbu) nu sînt în opera lui Molière niște șmecheri care fac pe proștii, ci niște proști care fac pe șmecherii cu acea binecunoscută vioiciune populară a comediei clasice. Frecvențele ochiade și semne de înțelegere dintre cei doi servitori, pentru a-și ride de Arnolphe, ni se par că depășesc intențiile textului molieresc.



Scenă din „Școala nevestelor”

Conceput „exterior”, spectacolul nu a putut sugera profunzimea umană și poezia unor momente esențiale, ca scena în care Agnès mărturisește cum s-a îndrăgostit de Horatîu, sau ca aceea în care Arnolphe o pune să citească maximele căsătoriei. Lipsa de gradăție, de unitate stilistică, de înțelegere a implicațiilor adînci ale textului a

făcut ca spectacolul să alunece fie pe panta vulgarității, fie pe aceea a monotoniei. Inregul ritm a fost de altfel prea încet. Decorul, destul de rudimentar, s-a complicat inutil în actul I, cu o pseudocameră.

În concluzie, credem că spectacolul *Școala nevestelor* nu este o reușită a Teatrului din Pitești, al cărui colectiv va trebui să se mai străduiască pentru a prezenta la un nivel satisfăcător un clasic atît de dificil ca Molière.

Dacă acest spectacol nu constituie, după părerea noastră, un succes, nu același lucru se poate spune despre montarea comediei lui Eugène Scribe, *Paharul cu apă*. Spectacolul, mult mai dinamic, mai viu, a avut momente excelente, fiind interpretat just și cu mult tact. Comedie de intrigă prin excelență, cultivînd situații încurcate și butade bicioase, *Paharul cu apă* e socotit, pe bună dreptate, ca o bijuterie a fecundului dramaturg francez. Regia lui C. Dinischiotu a ținut seama, de astă dată, de ritmul alert al acțiunii, subliniînd neprevăzutul și reacțiile sufletești. Interpretarea a căpătat verva și duhul propriu operelor lui Scribe. Lordul Bolingbroke a găsit în George Mărutză de la Teatrul Municipal din București, un excelent interpret — — inteligent, sensibil, degajat, subliniînd intențiile textului și mixîndu-se fără efort. Alături de el, Maria Magda în Regina Anne a avut farmec și distincție, cu naivități de bună calitate. Așa cum le cerea rolul. Pozitiv, de asemenea, a fost jocul Ecaterinei Georgescu în rolul ducesei de Marlborough, poate cu o ușoară tendință spre șarjă, care trebuie evitată. Elisabeta Raicu a întruchipat o Abigail candidă și sperioasă, dar și voluntară în pasiunea ei pentru tînărul Masham. Mai puțin izbutit a fost Paul Mocanu în Masham, a cărui făptură masivă și joc greoi au distonat față de restul ansamblului, grațios și vivace. Decorurile, mult superioare celor din *Școala nevestelor*, au contribuit la calitatea spectacolului, care poate fi considerat un succes al Teatrului de Stat din Pitești în domeniul anevoios al reprezentării clasiceor literaturii dramatice universale.

Valentin LIPATTI

## Riscurile îndrăznelii cu orice preț

Pentru omul obișnuit, pierdut în cotidian, viața apare de multe ori ca o imagine haotică și contradictorie, în care domnește hazardul. Unul din cei chemați să împrăștie acest haos, în care se frămîntă cei ce nu izbutesc să înțeleagă sensul adînc al lucrurilor, unul din cei îndreptățiji să caute ra-

țiunea interioară determinantă, urmărind înlăntuirea de la cauză la efect, și deci să legitimizeze, în ultimă instanță, dramele și izbinzile omului, este artistul. Cercetarea lui pasionantă poate duce la concluzii amare, cinice, pe de o parte, sau la încredere optimistă în viitorul omenirii, pe de altă